

IRODALOM.

Közgazdasági lexikon. Közgazdasági Ismeretek Tára. Három kötetben. Szerkesztik: **Halász Sándor dr.** és **Mandello Gyula dr.** I. kötet. Absentismus — Hübériség. — Budapest 1898. Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság.

A *Magyar Közgazdasági Társaság*, melynek, közgazdasági téren működő, íróinkat oly rövid idő alatt sikerült táborába gyűjtenie, az e téren elért eredményeket most e nagyszabású vállalatban foglalja össze és közkinccsé bocsátja.

Bátran mondhatjuk, hogy e lexikon a magyar közgazdasági irodalomban korszakalkotó munka. Magában foglalja nemcsak a szorosabb közgazdaságtant, hanem az államgazdaságtant, statisztikát, gazdaságtörténetet és a társadalmi politikát is; szóval összes közgazdasági ismereteink kincstárát képezi. Az olvasó minden keresett szó, illetve fogalomról, világos, objectiv és körülményes felvilágosítást nyer és a mi a legfőbb, mindenütt a *magyar viszonyok ismertetése* uralkodik. Különös gonddal van egybeállítva a *bibliografia*. Minden egyes fogalom és kérdés magyarázata után következik annak kimerítő külföldi és magyar *irodalma* és legtöbb esetben *levéltári forrásai*.

A lexikon *gazdaságtörténeti* szempontból is rendkívüli szolgálatot tesz. Ezen tudományágunk ma még a nagy közönség előtt úgyszólván egészen ismeretlen vagy homályos. A lexikon megismerteti olvasóival a gazdaságtörténet főbb mozzanatait, fontosabb kérdéseit és fogalmait.

Mindazok, akik gazdaságtörténettel foglalkozni óhajtanak, most már e könyv segítségével sokkal könnyebben szerezhethetnek áttekintést az egyes kérdésekről, de különösen hálásak lesznek a rendkívüli szorgalommal összegyűjtött nagybecsű bibliografiai és levéltári anyagért. A t. szerkesztők és munkatársaik maradandó értékű munkát végeztek.

Az egyes fogalmak közül itt csak a következőket említjük meg, mint amelyek reánk, gazdaságtörténészekre különösebb érdeklél birtak: *Adótörténet, agrártörténet, állami bányák-, erdők-, jószágok, állatstatisztika,*

ártörténet, áruforgalom, árúmegállítási jog, bányászat-, birtokmegosztás-, rendezés-, biztosítás története, czéhek és czéhrendszer, defter, depeccatió, devaluatió, dohány, egyházi javadalmak, erdészeti története, erdőközösség, falu- és földközösség, földadó, földeldarabolás, földművelés, Fuggerek, gazdasági egyesületek, gazdaságtörténet, Georgicon, gyümölcsstermelés, hajózás története, halászat, harminczad, hibizomány, hűbériség. Természetes, hogy ezeken kívül is alig van fogalom a lexikonban, mely a gazdaságtörténettel össze nem függne.

A lexikon munkatársai közül, *Halász Sándor dr.* és *Mandello Gyula dr.* szerkesztőkön kívül, kik közt az utóbbinak a nagybecsű bibliografiát köszönhetjük, mint olyanokat, kik gazdaságtörténeti vagy azzal kapcsolatos kérdéseket tárgyalnak, a következőket sorolhatjuk elő: *Acsády Ignác*, kinek az oroszánrész jutott e munkából, mert a legtöbb, minket illető cikk az ő jeles tollából való, *Áldásy Antal, Arató Gyula, Boncz Ferenc, Bernáth István, Földes Béla, Gömörly Olivér, Hensch Árpád, Landgraf János, br. Natorp Tivadar, Navratil Ákos, Szalay László, Szende Pál* és végül *Tagányi Károly*, ki e lexikonban alapvető munkát végzett, mert cikkein kívül a lexikon összes „levéltári forrásait“ ő állította össze.

A *Magyar Közgazdasági Társaság* büszke lehet, hogy rövid fönnállása alatt, megértve a kor igényeit, ilyen nagyszabású s fényesen sikerült munkát adhat át a művelt közönségnek. P.

Histoire des corporations de métiers. Depuis leurs origines jusqu'à leur suppression, en 1791. Suivie d'une étude sur l'évolution de l'idée corporative au XIX-e siècle et sur les syndicats professionnels, par **Étienne Martin-Saint-Léon.** Paris 1897. 8-rét x + 672 lap.

Nagyon helyesen jegyzi meg *dr. Szádeczky Lajos* „a czéhek történetéről Magyarországon“ című székfoglaló értekezésében, hogy „tévedés azt hinni, hogy egy kaptafára készültek (hazánkban) szabályaik, hogy egy húrón pendültek a czéhek országszerte.“ Annál kevésbé készültek szabályaik, szervezetük stb. egy kaptafán Európaszerte a középkorban és az ó-korban. Azért némi gyanúval kezdjük lapozgatni jelen munkát, melyben szerző *ab ovo* kezdi meg fejtegetéseit nem ugyan a régi jó szokás szerint a bábeli torony építésével, hanem Salamon királynak híres jeruzsálemi zsinagógájával; azután folytatja dolgozatát a római iparosok kollégiumajval stb., melyekből a gallo-római hasonló célú intézményekre könnyű az átmenet. És ezzel befejezi az első könyvnek mintegy 30 lapra terjedő első fejezetét. A második fejezet röviden a különféle germán és angol-szász „guild“-eknek van szentelve, s egy szintén rövid harmadik fejezetben a francia ipartestületek eredetével foglalkozik az író, melylyel (a 62. lapon) véget ér az első könyv